Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Zmagania z rzeczywistością w czasach wzmożonego ryzyka Strategie jednostek i rodzin w radzeniu sobie z niepewnością*

(10-11 czerwca 2021)

ABSTRAKTY WYSTĄPIEŃ

lek. med. Ewa Bartecka-Piłasiewicz (Konsultant Wojewódzki w zakresie psychiatrii), *Wrocławski POWER i jego miejsce w opiece psychiatrycznej Wrocławia*

Stworzenie Centrum Zdrowia Psychicznego + w projekcie Power we Wrocławiu związane jest z reformą opieki psychiatrycznej w Polsce polegającą na próbie przeniesienia istniejących zasobów z usług na poziomie szpitalnym do usług na poziomie społeczności lokalnej. Nowoczesna psychiatryczna opieka zdrowotna wprowadza bowiem równowagę między opieką skoncentrowaną w dużych szpitalach psychiatrycznych a opieką środowiskową. „Opieka środowiskowa" (ang.community care) oznacza usługi świadczone niedaleko domu, koncentruje się na potrzebach związanych ze zdrowiem psychicznym nie tylko indywidualnego pacjenta, lecz populacji całego rejonu. To system kompleksowej, zintegrowanej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, zapewniający wczesną diagnozę, szybkie leczenie, ciągłość opieki , wsparcie społeczne, ścisłą współpracę z różnymi specjalistami, przede wszystkim z lekarzem pierwszego kontaktu oraz z innymi służbami medycznymi i społecznymi. System obejmuje oddziały stacjonarne w szpitalach ogólnych, przychodnie, poradnie, dzienne oddziały psychiatryczne, całodobowe zakwaterowanie w hostelach, warsztaty pracy chronionej, środowiskowe domy samopomocy. Wrocławski Power jest projektem pilotażowym polegającym na testowaniu opracowanego wcześniej modelu psychiatrii środowiskowej, który jest komplementarny wobec systemu ochrony zdrowia i świadczeń społecznych. Realizowany jest w okresie od stycznia 2019 do lipca 2022. Projekt realizowany jest w partnerstwie Wrocławskiego Centrum Zdrowia SPZOZ, Stowarzyszenie Opieka i Troska, Stowarzyszenie Ostoja i MOPS we Wrocławiu, który jest partnerem merytorycznym. Wdrożenie modelu przyczyniło się do redukcji liczby hospitalizacji, zwłaszcza dzięki obejmowaniu potencjalnych pacjentów szpitalnych indywidualnymi programami terapeutycznymi bazującymi na zaangażowaniu koordynatorów procesu zdrowienia oraz stworzeniu miejsc interwencyjno-socjalizacyjnych w Domu Wspólnym - hostelu dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

dr Marta Bernaś (MOPS Wr), *Funkcjonowanie klientów pomocy społecznej i instytucji pomocowych w dobie pandemii*

W wystąpieniu autorka powoła się na raport z 2020 roku pt „Analiza potrzeb klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na przykładzie planowanej pracy projektowej". Na początku pandemii (kwiecień - maj 2020 roku) zapytano, za pomocą wywiadu indywidualnego telefonicznego, 30 pracowników MOPS we Wrocławiu zajmujących się pomocą społeczną o zapotrzebowanie związane z działaniami projektowymi wobec klientów pomocy społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Jednym z tematów rozmów był wpływ pandemii na funkcjonowanie klientów pomocy społecznej a także samej instytucji. Respondenci „na gorąco" wypowiadali się wówczas na temat

funkcjonowania i skuteczności programów pomocowych, dzielili się obawami dotyczącymi funkcjonowania grup osób wykluczonych, a także mówili o nadchodzących problemach, które będą miały wpływ na stan polskiego społeczeństwa. Czy ich obawy się spełniły? Sprawdzimy to porównując przepowiednie z bieżącą sytuacją pomocy społecznej, rok po ogłoszeniu pandemii koronawirusa.

dr hab. Mariola Bieńko, prof. UW (UW), *Przyjaźń, miłość i seks: dekompozycja intymności w kontekście ekspresyjnego indywidualizmu*

W dyskusji socjologicznej pole teoretycznych oraz empirycznych analiz jest coraz bardziej rozległe, jeśli chodzi o refleksyjne scenariusze bliskich relacji. Rozpoznawalnym znakiem przemian społecznych w warunkach późnej nowoczesności jest indywidualizacja i związana z nią pluralizacja stylów życia. W porównaniu ze związkami tworzonymi kiedyś w oparciu o uwarunkowania prestiżowo-genealogiczno-ekonomiczne, przestrzeń akceptowanych dzisiaj kodów „bycia razem" wydaje się być chaosem. W wyniku prób wyemancypowania się jednostki spod władzy moralności i kontekstu społecznego, kategoria "my" staje się coraz bardziej abstrakcyjna, partnerzy negocjują „intymne pakiety tożsamościowe" w zależności od indywidualnych preferencji. Zakorzenione w kulturze, tradycyjne wzory biografii intymnych stają się indywidualnym „projektem" podlegającym optymalizacji, a zarazem kulturową praktyką regulowaną przez mechanizmy rynkowe, dyskursy naukowe i medialne oraz najnowsze technologie komunikacyjne. Według Manuella Castelsa, dekompozycja rodziny, seksualności, miłości, płci i władzy jest wstępem do najbardziej fundamentalnej krytyki kulturowej. Główną osią wystąpienia jest pojęcie współczesnej pary intymnej. Trzy podstawowe komponenty: przyjaźń, miłość i seks przedstawione zostaną w perspektywie projektów życiowych kobiety i mężczyzny. We współczesnej humanistyce uznaje się, że miłość i przyjaźń konstytuują jednostkę, stanowiąc nieodzowne składniki jej szczęścia i zdrowia. Za sprawą rewolucji obyczajowej priorytetową rolę w różnorodnych formach życia intymnego zaczął odgrywać seks. Oznacza to zarówno większą śmiałość w praktykach erotycznych, udział w nowych formach ekspresji seksualności, jak i częstsze zaspokajanie intymnych potrzeb poza stałym związkiem. Opisywane w wystąpieniu krótkoterminowe strategie dobierania się w pary, niezwiązane z planem stworzenia stałego związku to między innymi *friendship with benefits, fuck buddy, booty call*.

dr Piotr Binder (IFiS PAN), *Emocjonalny wymiar pracy podczas pandemii COVID-19 - badanie jakościowe*

W proponowanym wystąpieniu zjawisko pracy w trakcie pandemii koronawirusa jest analizowane z perspektywy rozwiązań teoretycznych zaproponowanych przez Arlie Hochschild (1997, 2003, 2012). Jego główną tezą jest twierdzenie, iż w trakcie pandemii praca odbywa się w zrekonfigurowanym kontekście emocjonalnym. Aktywność zawodowa w wielu obszarach postrzeganych dotychczas jako „zwykłe" zyskała wymiar doświadczenia ekstremalnego, które wymaga pracy z emocjami (zwłaszcza negatywnymi) oraz zarządzania nimi. Dotyczy to zarówno pracy zdalnej, która na masową skalę została narzucona całym grupom zawodowym, jak i pracy kontynuowanej stacjonarnie w warunkach reżimu sanitarnego. Podstawą empiryczną analiz jest materiał 150 wywiadów pogłębionych zrealizowanych w formie wideorozmów wiosną i latem 2020 z trzema grupami rozmówców: młodymi dorosłymi (do 35 lat), rodzicami zamieszkującymi z dziećmi oraz seniorami (65+).

mgr Grzegorz Całek (UW), *Ofiary edukacji zdalnej*

Edukacja zdalna, prowadzona w związku z pandemią COVID-19, okazała się szczególnie trudnym doświadczeniem dla kilku typów rodzin i uczniów. Z różnych powodów stali się oni „ofiarami edukacji zdalnej". To między innymi uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z wielodzietnych rodzin czy maturzyści. W swoim referacie zaprezentuję wnioski z moich badań prowadzonych wśród rodziców dzieci w wieku szkolnym w czasie edukacji zdalnej w: kwietniu 2020 (N=8250), sierpniu 2020 (N=2880), grudniu 2020 (N=4003), a także badań nauczycieli w czerwcu 2020 (N=1530). Dotyczyć one będą problemów związanych z edukacją, jakie dotknęły rodziny, oraz strategii ich funkcjonowania w czasie pandemii.

dr Julita Czernecka (UŁ), *Single na kwarantannie - relacje społeczne osób żyjących w pojedynkę w czasie izolacji społecznej*

Pandemia przyczyniła się do tego, że wirtualna bliskość stała się antidotum na poczucie samotności, szczególnie wśród tych osób, które żyją w pojedynkę. Pod koniec kwietnia 2020 roku portale randkowe, takie jak polska Sympatia.pl czy amerykański Match.com, odnotowały wzmożony ruch na swoich stronach internetowych, który wzrósł o około 25%-35% w pierwszych miesiącach trwania lock downu. Celem niniejszego wystąpienia będzie przedstawienie wstępnych wyników badania „Single na kwarantannie", przybliżającego sposób funkcjonowania tej kategorii społecznej podczas pierwszego lock downu mającego miejsce od marca do maja 2020 roku. Badania były realizowane w maju 2020 roku przez Uniwersytet Łódzki w partnerstwie z Onet.pl, łącznie wzięło w nich udział 1714 osób. Były to badania singli internautów, użytkowników portalu Sympatia.pl powyżej 18 roku życia. Badanie było realizowane za pomocą ankiety internetowej. Poruszana tematyka dotyczyła relacji społecznych z członkami rodziny, przyjaciółmi oraz znajomymi, relacji zawodowych, samopoczucia, form spędzania czasu wolnego, stosunku do życia w pojedynkę podczas pandemii. W wystąpieniu uwaga zostanie poświęcona wątkowi relacji społecznych i ich społecznych uwarunkowań w trakcie trwania pandemii. Głównie będą poruszane kwestie związane z charakterystyką kontaktów z członkami rodziny, znajomymi oraz przyjaciółmi, a także kwestią utrzymywania relacji intymnych. Wstępna analiza wypowiedzi pokazuje, że wyodrębniły się trzy typy refleksji na temat społecznego funkcjonowania singli w „czasach zarazy". Pierwsza grupa, która przyznała, że czas pandemii znacząco się nie różni od ich wcześniejszej sytuacji życiowej. Druga grupa, znacząco odczuwa konsekwencje społecznej izolacji, poczucia osamotnienia związanego. Z ograniczeniem kontaktów międzyludzkich, szczególnie z bliskimi sobie osobami. Z kolei analiza wypowiedzi trzeciej grupy badanych osób pokazuje trend przeciwny, podkreślający wzmocnienie i zacieśnienie więzi międzyludzkie, w tym relacji z rodziną i innymi bliskimi sobie osobami, a także częstszego korzystania z aplikacji randkowych. Celem będzie przyjrzenie się doświadczeniom singli w kontekście relacji społecznych oraz ich analiza. Obecnie trwają prace nad pozyskaniem danych jakościowych, które pogłębiłyby wiedzę dotyczącą wyżej wymienionych obszarów i jeśli czas pozwoli, wystąpienie zostanie uzupełnione także o wyniki badań jakościowych w tym obszarze.

dr Natasza Doiczman-Łoboda (UAM), *Niepewność i ryzyko a leczące poczucie tymczasowości w rodzinach emigrantów zarobkowych*

Nieobecność rodzica emigranta jest dla dzieci emigrantów wyrazem tego, że funkcjonowanie rodziny zmieniło się pod wpływem wyjazdu zagranicznego, odbierając im stabilizację i przewidywalność

w życiu rodzinnym. Emigracja staje się przyczyną niepewności. Dla dzieci emigrantów charakterystyczna staje się obawa przed nieoczekiwanymi wydarzeniami, których przeżywanie odbywać się będzie bez obecności rodzica, który po prostu nie zdąży wrócić na czas. W wyniku poczucia niepewności i ryzyka wykształca się swego rodzaju leczące poczucie tymczasowości. Poczucie, że sytuacja rozłąki wkrótce się skończy, które obniża napięcie emocjonalne członków rodziny pozostających w Polsce. Niepewność, ryzyko i napięcie jest składową cyklu codzienności po kilkuletniej rozłące migracyjnej wśród członków rodzin migracyjnych pozostających w kraju pochodzenia składającego się na permanentne poczucie tymczasowości.

dr Renata Dopierała (UŁ), *Upraszczanie życia a konsumpcjonizm – kontekst pandemii Covid19*

W wystąpieniu chciałabym podjąć dwa zagadnienia. Z jednej strony przeanalizować, w jaki sposób pandemia koronawirusa wpłynęła (wpływa) na przekonania i codzienne praktyki osób definiujących się jako zwolennicy minimalizmu, slow life i pokrewnych praktyk „upraszczania" życia. Z drugiej strony przyjrzeć się – z ich perspektywy – oczekiwaniom, że pandemia ograniczy konsumpcjonistyczne nastawienia jednostek i dokona reorientacji ich wartości (czy będzie to trwała „kwarantanna konsumpcji"?). Podstawą analiz będą źródła wytwarzane przez zwolenników prostego życia - blogi, podcasty itp.

dr Krystyna Dzwonkowska-Godula (UŁ), *Samopomoc i samoobsługa aborcyjna w czasach niepewności*

Celem wystąpienia jest analiza społecznej zaradności w sytuacji ograniczonego dostępu do antykoncepcji i aborcji w związku z restrykcyjnym prawem aborcyjnym w Polsce (jeszcze zaostrzonym przez wprowadzenie zakazu przerwania ciąży w przypadku ciężkiej, nieodwracalnej wady płodu) oraz pandemią Covid-19, utrudniającą korzystanie z usług służby zdrowia. Przedmiotem zainteresowania jest z jednej strony wzrost społecznego zainteresowania i upowszechniania się samoobsługi aborcyjnej opartej na aborcji farmakologicznej m. in. w związku z aktywnością takich organizacji jak Aborcyjny Dream Team i Kobiety w Sieci. Z drugiej strony, rozwój nieformalnych sieci wsparcia i wspólnot internetowych, służących wymianie informacji i innych zasobów, pomagających kobietom w dostępie do aborcji, a także antykoncepcji i antykoncepcji awaryjnej. Analizie poddane zostaną podmioty, formy i możliwości działania w tym obszarze praw reprodukcyjnych, których realizacja jest utrudniania czy uniemożliwiana ze względu na społeczno-polityczną sytuację w Polsce.

dr hab. Monika Frąckowiak-Sochańska, **dr Marcin Hermanowski (UAM)**, *Psychoterapia w czasie pandemii COVID-19 – refleksje na podstawie dwóch etapów badań*

Celem wystąpienia jest prezentacja wyników ogólnopolskich, reprezentatywnych badań zrealizowanych w ramach projektu „Psychoterapia w czasie pandemii COVID-19". Uzyskane przez nas wyniki z dwóch etapów badań (przeprowadzonych w sierpniu i wrześniu 2020 roku oraz od grudnia 2020 do końca marca 2021 roku) pozwalają prześledzić najważniejsze tendencje związane z: dostosowaniem systemu eksperckiego psychoterapii do pracy w warunkach zagrożenia epidemiologicznego oraz kondycją psychiczną psychoterapeutów – stanowiącą kluczowy czynnik z

perspektywy efektywności pomagania. Nasze badania pozwalają również określić natężenie określonych problemów zdrowia psychicznego będących konsekwencją pandemii, obserwowalnych z perspektywy gabinetów psychoterapeutycznych, co skłania do refleksji na temat powiązań pomiędzy uwarunkowaniami globalnymi i makrospołecznymi a funkcjonowaniem mikrostruktur oraz kondycją psychiczną jednostek.

dr Robert Frei (UWr), *Zaufanie w życiu codziennym osadzonych w zakładzie karnym*

Zaufanie umożliwia bezpieczne nawiązywanie kontaktu, ma wpływ na motywację do współpracy, redukuje poczucie ryzyka w toku szeroko rozumianej wymiany społecznej i zwiększa emocjonalną stabilność jej uczestników. Przedmiotem mojego wystąpienia jest prezentacja wybranych wyników własnych badań ilościowo-jakościowych nad relacjami społecznymi w zakładzie karnym, których celem była między innymi diagnoza zaufania, jakim osadzeni darzą siebie nawzajem, funkcjonariuszy służby więziennej i swoje pozostawione na wolności rodziny. Wnioski z badań odnoszą się do jakości życia codziennego w więzieniu oraz szansy na powodzenie społecznej readaptacji w warunkach polskiego systemu penitencjarnego.

dr Emilia Garncarek (UŁ), *Dobrowolnie bezdzietni mężczyźni – społeczno-kulturowe przyczyny niepodejmowania roli rodzicielskiej przez młodych Polaków*

Jak pokazują dane statystyczne i wyniki socjologicznych badań, coraz więcej osób odkłada w czasie decyzje o założeniu, czy też powiększeniu rodziny, ogranicza się do posiadania jednego dziecka, niektórzy zaś rezygnują z roli rodzicielskiej. Odrzucenie realizacji zadań prokreacyjnych można rozpatrywać w kontekście szerszych procesów dziejących się we współczesnym społeczeństwie polskim, m.in. indywidualizacji, upodmiotowienia jednostek, osobistych (uwarunkowanych psycho-społecznie) wyborów. Zdecydowanej zmianie uległ także sposób traktowania dziecka i wartość mu przypisywana. Przeważnie zwraca się uwagę na problem i przyczyny kobiecej bezdzietności, przede wszystkim w kontekście przemian ról społecznych realizowanych przez kobiety, natomiast rzadko poświęca się ją mężczyznom i ich wpływowi na omawiane zjawisko. W proponowanym wystąpieniu zostaną podniesione kwestie dotyczące przyczyn pozostawania bezdzietnym przez młodych mężczyzn oraz roli mężczyzn w procesie podejmowania decyzji o bezdzietności w związku. Podstawą prezentacji będą wyniki analizy danych zebranych w ramach jakościowych badań własnych (analizy forów internetowych poświęconych bezdzietności z wyboru, zogniskowanych wywiadów grupowych z osobami dobrowolnie bezdzietnymi, indywidualnych wywiadów pogłębionych z dobrowolnie bezdzietnym mężczyznami będącymi w związkach małżeńskich).

Dr hab. Barbara Gąciarz prof. AGH (AGH), *Czy możliwe są solidarne działania w czasach wzmożonego ryzyka? Pandemia jako wyzwanie dla osób z niepepełnosprawnościami*

Pandemia skonfrontowała społeczeństwo polskie z problemem, którym jest aksjologiczne pękniecie sfery publicznej, głęboki podział społeczeństwa w kwestii tego, jakie wartości są najważniejsze, a przede wszystkim w kwestii tego, jak te wartości wdrażać w praktyce, jak je przekładać na nasze własne zachowania i na działania instytucji publicznych. Jesteśmy świadkami powstawania odrębnych światów społecznych, które kierują się własnymi normami, aspiracjami i własnym pojmowaniem tego

co znaczy żyć godnie i dobrze. Wokół nas funkcjonuje coraz więcej baniek społecznych i to jest rzeczywistość, która determinuje jaki jest zakres możliwej solidarności społecznej i wspólnego działania na rzecz dobrostanu poszczególnych jednostek i całych zbiorowości społecznych. Proces ten odzwierciedlił się dramatycznie w sytuacji społecznej osób z niepełnosprawnościami, w ich relacjach ze społecznościami, w których żyją i z instytucjami publicznymi. Zostały one dotknięte syndromem „obywateli drugiej klasy" lub „dopuszczalnych strat". Rozziew pomiędzy oficjalną doktryną prointegracyjną państwa i instytucji publicznych a praktyką marginalizacji środowisk osób z niepełnosprawnościami ujawnił się w całej pełni. Podstawową regułą działania stało się izolowanie i eliminowanie osób z niepełnosprawnościami (np. w procedurach szczepienia). Czy to oznacza, że niemożliwe jest solidarne działanie dla zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami dobrej jakości życia? Czy niemożliwe jest doprowadzenie do sytuacji, w której respektowanie praw i potrzeb grup defaworyzowanych jest istotnym składnikiem naszego własnego dobrostanu? Każdy ma prawo do dobrej jakości życia, ale to jak ją pojmujemy i jak będziemy ją osiągać, to kwestie bardzo zróżnicowane, silnie zależne od poziomu wykształcenia, uprawianego zawodu, miejsca zamieszkania, statusu rodzinnego, upodobań, indywidualnych umiejętności. Dlatego lokalne inicjatywy, przedsięwzięcia małych skali i oparte na nieformalnych więziach są obecnie najbardziej obiecującą formą zapewnienia solidarnego przezwyciężania kryzysu pandemicznego.

Dr Jacek Gąsiorowski (UM Wr), *Dziwny rok. COVID-19 z perspektywy specjalisty chorób zakaźnych*

Pandemie chorób zakaźnych znane są od początku czasów historycznych, a choroby zakaźne w dziejach ludzkości były i są nadal główną przyczyną zgonów. Epidemie i pandemie są zjawiskiem naturalnym, dotyczącym wszystkich gatunków zwierząt, są jednym z czynników regulujących równowagę w ekosystemie i dążących do przywrócenia homeostazy. Obecna pandemia koronawirusa SARS-CoV-2 nie jest najgorszą, jaka przydarzyła się w historii, jednak przeludnienie, globalizacja i rozwój cywilizacji oraz szybkość przepływu informacji sprawiły, że jej „przeżywanie" przez ludzi oraz wpływ na funkcjonowanie gatunku wydają się znacznie głębsze niż można by się spodziewać. W wystąpieniu przedstawione zostaną najważniejsze medyczne informacje dotyczące pandemii SARS-CoV-2, jak również spostrzeżenia dotyczące funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, jego pracowników oraz pacjentów z punktu widzenia lekarza specjalisty chorób zakaźnych z oddziału COVID. Praca lekarza w okresie pandemii była doświadczeniem nowym, znanym dotychczas jedynie z rozpraw teoretycznych. Jedyna trwająca obecnie (obok SARS-CoV-2) pandemia zakażeń HIV ma zupełnie inny charakter, stawia też przed personelem medycznym inne wyzwania, a przede wszystkim jest znana i „oswojona". W przypadku pandemii COVID-19 wiele rozwiązań organizacyjnych, jak również decyzji w codziennej pracy lekarskiej należało podejmować po raz pierwszy, bez instrukcji, kierując się jedynie intuicją i wiedzą teoretyczną, bo praktycznej nikt z pracujących w ochronie zdrowia nie miał. Praca w warunkach pandemii była doświadczeniem trudnym i wyczerpującym, ale jedynym w swoim rodzaju, niepowtarzalnym i na pewno, przynajmniej początkowo, niezwykle interesującym. Doświadczenie pandemii zmieniło też wiele w działaniu ochrony zdrowia, często są to zmiany na lepsze. Czy utrzymają się one, czy też wszystko wróci w swe poprzednie utarte szlaki funkcjonowania pozostaje kwestią otwartą.

dr hab. Ewa Giermanowska, prof. UW (UW), *Niezależne życie w czasach pandemii – zmagania z codziennością studentów z niepełnosprawnościami korzystających z usług asysty osobistej*

Niezależne życie jako ideologia i praktyka funkcjonowania osób z niepełnosprawnością w społeczeństwie związana jest z rozwojem usług asysty osobistej. Usługi asysty osobistej na uczelniach są narzędziami wsparcia procesu kształcenia studentów z niepełnosprawnością. Oparte są o relacje wymiany, przypominające stosunek pracy, zawierany między osobą niepełnosprawną zgłaszającą potrzebę usługi a asystentem gotowym świadczyć tego typu wsparcie, za które otrzymuje wynagrodzenie. Relacje miedzy beneficjentami usług i ich asystentami wykraczają poza tradycyjne stosunki wymiany pracy z uwagi na ich emocjonalny i zindywidualizowany charakter. Sytuacja pandemii zmieniła warunki kształcenia studentów i warunki pracy asystentów oraz zachodzące między nimi relacje. Nierówności doświadczane przez osoby niepełnosprawne, zostały dodatkowo nasilone przez pandemię Covid-19. Celem wystąpienia jest zwrócenie uwagi na specyfikę relacji osoba niepełnosprawna – asystent osobisty oraz na krótkotrwałe i długofalowe konsekwencje pandemii. W wystąpieniu zostaną wykorzystane m.in. wywiady z niepełnosprawnymi studentami i doktorantami oraz wywiady z asystentami zrealizowane w 2020 r. w ramach dwóch projektów ISNS UW (E. Giermanowska, M. Racław, D. Szawarska) *Polityki prowadzenia niezależnego życia w Polsce i Norwegii na przykładzie polityki aktywizacji zawodowej i zatrudnienia niepełnosprawnych studentów i absolwentów szkół wyższych; Usługi asysty osobistej i niezależne życie w opiniach niepełnosprawnych studentów i doktorantów.*

dr hab. Stella Grotowska, prof. AGH (AGH), *Rodzina w nowej roli? Relacje rodzinne w czasach pandemii w doświadczeniu młodych dorosłych*

Pandemia oddziałuje na nasze życie w wielu wymiarach. Jej potencjału trajektorycznego nie sposób zignorować, podporządkowuje sobie codzienne działania ludzi i instytucji społecznych, a także stawia pod znakiem zapytania plany na najbliższą przyszłość. Zdominowała przekazy medialne, rozmowy i praktyki codzienne. W czasie pandemii rodzina (gospodarstwo domowe) staje się dla wielu osób podstawową przestrzenią, w której toczy się życie codzienne, np. praca, rozrywka, zakupy, a także ma miejsce świętowanie (Wielkanoc, uroczystości rodzinne). Ponadto rodzina przejmuje funkcje innych instytucji społecznych, np. edukacyjnych i opiekuńczych. Celem wystąpienia jest badanie praktyk życia rodzinnego. Z jednej strony są one oparte na utrwalonych, powtarzalnych i społecznie aprobowanych sposobach działania, z drugiej w szybkim tempie przebiegają procesy sprzyjające redefinicji ról rodzinnych, funkcji rodziny. Można postawić pytanie, czy pandemia zmienia sposób postrzegania rodziny i oczekiwania wobec przyszłości tej instytucji. Przedmiotem badania są relacje rodzinne w pierwszym okresie pandemii (od marca do maja 2020) w doświadczeniu młodych dorosłych.

dr Monika Jurewicz, dr Agnieszka Pawluk-Skrzypek (SGGW), *Formy aktywności wolnoczasowych młodzieży studiującej przed i w czasie pandemii Covid-19*

Głównym celem podjętych rozważań autorki uczyniły analizę sposobu postrzegania budżetu czasu wolnego i zarządzania nim przez młodzież studiującą przed i w czasie pandemii. Zagadnienie wydaje się być o tyle istotne, iż w literaturze przedmiotu kategoria czasu wolnego lokowana jest na skrajnym biegunie w stosunku do kategorii pracy/ kategorii obowiązków. Ponadto ze względu na swoje

usytuowanie czas wolny ma do spełnienia wiele znaczących funkcji, min. przywracanie sił fizycznych i psychicznych po pracy, zaspokajanie potrzeb rozrywki, rozwój zainteresowań i uzdolnień czy też poszukiwanie własnego miejsca w społeczeństwie. Tymczasem w pandemicznej rzeczywistości czas wolny, został ulokowany w tym samym miejscu i przestrzeni, co czas zarezerwowany na realizację obowiązków rodzinnych, edukacyjnych czy zawodowych oraz ze względu na rozliczne obostrzenia znacząco zostały ograniczone możliwości swobodnego korzystania z jego form i dobrodziejstwa. Kategorię czasu wolnego autorki analizują w perspektywie temporalnej pytając o jej postrzeganie, zarządzanie i organizację przez młodzież studiującą. Badania zostały przeprowadzone przy użyciu metody sondażu diagnostycznego, w ramach, którego wykorzystano technikę ankiety utworzonej na platformie Google Forms.

mgr Agnieszka Karoń (UJ), *Doświadczanie Pandemii COVID 19 i jej wpływ na organizację życia rodzinnego i realizację aspiracji zawodowych młodych matek*

Przedmiotem prezentowanego badania jest doświadczanie Pandemii COVID 19 i jej wpływu na organizację życia rodzinnego i realizację aspiracji zawodowych młodych matek, które chciałyby podjąć pierwszą pracę w sektorze nowych technologii lub przekwalifikować się. Aby uchwycić indywidualny wymiar decyzji rodzinnych i zawodowych zastosowano metodę jakościową i pogłębione wywiady ustrukturyzowane (semi-structured in-depth interviews). W związku z lockdownem, wywiady zostały przeprowadzane online za pośrednictwem platform Ms Teams, Zoom oraz aplikacji Messenger. Pozwoliło to na pozyskanie danych na temat funkcjonowania rodziny w trakcie pandemii oraz wynikających z niej strategii zdobywania wymarzonej pracy. Uczestniczki badania rekrutowano z grupy Mamo pracuj w IT.

mgr Patrycja Karpicz, (MCUS we Wr), *Między normalnością a koniecznością – wpływ epidemii na funkcjonowanie domów pomocy społecznej i dziennych domów pomocy dla osób starszych*

Sytuacje kryzysowe ujawniają wiele problemów, ale dają też możliwości, aby odkryć potencjał, którego dotąd nie zauważaliśmy. Celem wystąpienia jest przedstawienie wpływu epidemii na funkcjonowanie mieszkańców domów pomocy społecznej, klientów domów pomocy społecznej oraz pracowników tych jednostek. Domy pomocy społecznej postrzegane są jako instytucje, które w czasie epidemii nie sprawdziły się w opiece nad mieszkańcami, nie zapewniając odpowiedniego bezpieczeństwa oraz pogłębiając wykluczenie społeczne. Dzienne domy pomocy społecznej cieszą się większą przychylnością, ale czy uzyskiwana efekty pracy z osobami starszymi, poprawa dobrostanu są wystarczająco doceniane? Pracownicy DPS mają opinię osób niewykwalifikowanych, zarzuca się im brak empatii i zaangażowania w wykonywaną pracę. Taki obraz potęgują reportaże o nadużyciach ze strony pracowników w jednostkach pomocy społecznej. Czy słusznie?

dr Marcin Kotras (UŁ), dr hab. Jolanta Grotowska-Leder, prof. SGGW (SGGW), *Ścieżki wchodzenia w dorosłość polskich trzydziestolatków w społeczeństwie niepewności*

W ostatnich dekadach przedmiotem znaczącego zainteresowania w badaniach socjologicznych stali się młodzi dorośli. Wskutek oddziaływania kilku procesów: upowszechnienia się kształcenia na poziomie wyższym, modernizacji gospodarczej i towarzyszącej jej transformacji rynku pracy oraz

indywidualizacji życia oraz wzrastającej dynamiki życia społecznego, młodzi ludzie przesuwają w czasie decyzje o usamodzielnieniu się. Wydłużanie się procesu wchodzenia w dorosłość zyskuje coraz szerszą akceptację społeczną, a ścieżki osiągania dorosłości różnicują się i biografizują. W wystąpieniu zaprezentowana zostaną wyniki badań (prowadzonych w latach 2015-2020 w ramach projektu NCN: „Polityki publiczne na rzecz pełnej dorosłości" kierowanego przez prof. Jolantę Grotowską-Leder), które dotyczyły m.in. normatywnych i nienormatywnych ścieżek wchodzenia w dorosłość.

dr hab. Anna Krasnodębska (UO), dr hab. Magdaleną Łukasiuk (UW), *Nauka zdalna a życie domowe. Analiza praktyk, taktyk i wartościowań na przykładzie studentów z Opola*

Zdalne formy aktywności zawodowej i edukacyjnej uderzyły w samą istotę domu jako azylu od zewnętrznego świata (Jacyno 2007, Rybczyński 2015, Skowrońska 2014). Temat ten wybrzmiewa silnie w narracjach samych zainteresowanych, ale zdaje się być pomijany w szerszej refleksji instytucjonalnej. Tymczasem wprowadzenie do miejsca zamieszkania funkcji przypisanych do sfery publicznej wywołało konsekwencje w organizacji schematów czasowych, codziennych rutyn i nawyków, w porządkach przestrzennych czy wzorach relacji ze współmieszkańcami. W naszym referacie odwołamy się do badań przeprowadzonych na próbie 120 studentów z Opola zimą 2020/2021. Zaprezentujemy ich sposoby radzenia sobie z tą nową sytuacją i zastanowimy się, czy mają one potencjał utrwalania się i generowania nowych praktyk społecznych.

dr Kalina Kukiełko-Rogozińska (US), dr Krzysztof Tomanek (UJ), *Trudna codzienność pandemicznego wolontariatu*

W roku 2020, w ramach miejskich „Mikrodotacji", przeprowadziliśmy badania ewaluacyjne akcji #SzczecinPomaga, dotyczące sposobu w jaki instytucje samorządowe i pozarządowe poradziły sobie z pomocą mieszkańcom tego miasta, podczas lockdownu wymuszonego przez pierwszą falę pandemii Covid-19. Jednym z elementów tych badań były wywiady z koordynatorami instytucji zaangażowanych w działania pomocowe podejmowane w ramach tej akcji. Większość pytań, które zadawaliśmy naszym respondentom, dotyczyła szeroko pojętego wolontariatu. Pytaliśmy o sposoby poszukiwania i rekrutowania wolontariuszy oraz metod organizacji ich działań w trudnej koronawirusowej rzeczywistości. W maju 2021 (dokładnie rok później), chcemy potworzyć te wywiady i dowiedzieć się jak koordynatorzy oceniają sytuację szczecińskiego wolontariatu po dwóch kolejnych falach pandemii i świątecznych „zamknięciach". Spojrzymy na problem z punktu widzenia praktyki koordynowania działań pomocowych, relacji z wolontariuszami, a także opinii na temat ich zaangażowania i chęci niesienia pomocy.

dr Katarzyna Kutek-Sładek (UP JP II), *Rynek pracy osób z niepełnosprawnościami w pandemii - krajobraz po bitwie czy nowe rozdanie?*

Pandemia koronawirusa wpłynęła negatywnie na warunki zatrudnienia i miejsca pracy osób z niepełnosprawnościami. Zaobserwowano m.in. spadek liczby osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zmniejszenie liczby godzin pracy, znaczny wzrost liczby osób zwolnionych z pracy z powodu problemów pracodawcy wynikających z pandemii. Jednocześnie stwierdzono, że osoby

z niepełnosprawnościami mimo trwającej pandemii wykazały się dużym zaangażowaniem w poszukiwaniu nowej pracy po jej utracie lub aktywnością w zakresie zmiany pracy na atrakcyjniejszą. Zaobserwowano dużą motywację i gotowość do pracy utrzymaną mimo niesprzyjających warunków. W proponowanym wystąpieniu, na podstawie badań własnych oraz dostępnych źródeł zostanie podjęta próba odpowiedzi na pytanie o strategie radzenia sobie z niepewnością funkcjonowania rynku pracy osób z niepełnosprawnościami w Polsce, z perspektywy pracownika i pracodawcy.

dr Maria Łuszczyńska (UP JPII), *Hermeneutyka odpowiedzialności społecznej w dobie COVID-19. Rozważania prakseologiczne*

Globalne rozprzestrzenienie się wirusa COVID -19 ujawniło w dużym stopniu, jak bardzo ludzie czują się przytłoczeni psychicznie, fizycznie, społecznie, edukacyjnie w sytuacji niepewności wywołanej koronawirusem. Przytłoczenie to oznacza rozczarowanie instytucjami społecznymi, którym przekazujemy odpowiedzialność za własny dobrostan – szkole, uniwersytetowi, szpitalom, ośrodkom pomocy społecznej, mediom, w końcu również rozmaitym instytucjom życia publicznego. Niepewność, która wynikła z tego rozczarowania stała się zarówno problemem jak i wyzwaniem. W swoim wystąpieniu poddaję analizie rozmaite mechanizmy radzenia sobie z niepewnością, które wiążą się z szeroko pojętą odpowiedzialnością, a zatem wybrane mechanizmy przejmowania tej odpowiedzialności lub fiaska takiego przejęcia i konsekwencji z nim związanych. Poddaję analizie zagadnienie odpowiedzialności, dla której punktem wyjścia jest myśl Z. Baumana, a punktem dojścia konkluzje związane ze zdarzeniami społecznymi, w których zauważa się nowe sposoby przejmowania odpowiedzialności.

dr Agnieszka Maj (SGGW), *Kulinarne strategie i praktyki czasu pandemii*

Jednym z obszarów, w którym nasze codzienne funkcjonowanie zmieniło się w czasie pandemii, jest obszar praktyk kulinarnych. Na skutek obostrzeń przemianie uległy chociażby takie codzienne czynności jak sposób robienia zakupów czy możliwość korzystania z usług gastronomicznych. Czy ma to wpływ na praktyki kulinarne i strategie zaopatrzenia w żywność stosowane w codziennym życiu? Jakie ewentualne sposoby radzenia sobie z tą sytuacją podejmują badani? W swoim wystąpieniu postaram się odnieść do tej tematyki na podstawie wywiadów zrealizowanych z wybraną grupą osób.

dr hab. Anna Michalska, prof. UAM (UAM), *Nowe wymiary niepewności społecznej w czasie pandemii*

Głównym celem referatu jest dokonanie przeglądu różnych ujęć definicyjnych niepewności społecznej w naukach społecznych i analizy wybranych koncepcji socjologicznych podejmujących próbę ustalenia czynników generujących stan niepewności. Drugim celem jest przedstawienie przejawów niepewności, ze szczególnym uwzględnieniem ich specyfiki w nowych wymiarach. Trzecim celem jest egzemplifikacja procesu tworzenia stanu niepewności w Polsce w świetle polityki informacyjnej prowadzonej od początku pandemii. Ostatnim celem referatu jest przedstawienie propozycji typologii

wymiarów niepewności społecznej na podstawie redefinicji „starych" koncepcji niepewności oraz współczesnych koncepcji ryzyka.

dr Ryszard Necel (UAM), *Podejście kulturowe w badaniach nad pracą socjalną w dobie pandemii – teoria i praktyka*

Punktem wyjścia w wystąpieniu będzie przedstawienie metodologii badań instytucji pomocy społecznej w dobie pandemii uwzględniając kulturowe podejście. Jest to propozycja wyjścia poza analizę dyspozytywów (M. Foucault) oraz ekologię problemu i koncentracja na praktykach społecznych i nadawaniu znaczeń sytuacji przez zaangażowanych w nią autorów. Kultura katastrof jest perspektywą dynamicznie rozwijaną na świecie (Revet, Bankoff) W drugiej części wystąpienia przedstawię wyniki badań własnych (realizowanych z zespołem) stanowiących przykład praktycznej realizacji perspektywy kulturowej w pracy socjalnej w dobie pandemii.

mgr Tetyana Ouerghi (UW), *Strategie adaptacyjne młodzieży szkolnej o doświadczeniu migracji w czasach wzmożonego ryzyka*

Wtedy jak cały świat zmaga się z pandemią, procesy migracyjne nadal trwają nie tylko w postaci mobilności indywidualnej, ale też mobilności całych rodzin. Jednym z najczęściej obieranych kierunków migracji do Polski stała się Warszawa. Wiele młodzieży cudzoziemskiej rozpoczęło swoje życie w nowej, często nieznanej przestrzeni społecznej – odmiennej nie tylko z punktu widzenia pojawiających się możliwości, ale również odmiennej kulturowo. Nowe warunki życiowe „wymusiły" przyjęcie pewnego rodzaju postępowania, które ze społecznych jak i osobistych powodów uznano za najbardziej właściwe (wygodne) dla nich samych. Celem artykułu jest ukazanie procesu adaptacji społecznej do życia na emigracji młodych osób w wieku szkolnym, który jest traktowany w wymiarze czasoprzestrzennym. To oznacza, iż na sposób adaptacji – sukcesy i porażki – wpływają wspomnienia z kraju pochodzenia, doświadczenia migracyjne, a także plany i oczekiwania na przyszłość. Do omawianej problematyki należy dodać również niesprzyjające integracji warunki zdalnego nauczania. Słowa kluczowe: migracja, adaptacja społeczna, szkoła, uczeń cudzoziemski, nauczanie zdalne.

dr hab. Emilia Paprzycka (SGGW),, dr Edyta Mianowska (UZ) *Mężczyźni w sytuacji kryzysu w związku intymnym. Status społeczno-ekonomiczny mężczyzn w Polsce a gotowość do pozostawania w niesatysfakcjonujących relacjach intymnych*

W Polsce w okresie ostatnich czterech dekad systematycznie wzrasta wskaźnik rozwodów (z 40,3 tys. w 1980 roku do 62,8 tys. w 2018 roku. (Rocznik Demograficzny 2016, 2019). Z danych GUS (2019) wynika, że mimo, że o rozwód wnoszą najczęściej kobiety, to winni rozpadu małżeństwa są najczęściej mężczyźni. Celem badań zaprezentowanych w wystąpieniu było ustalenie jakie sytuacje kryzysowe w związku mężczyźni są gotowi tolerować żeby związek się nie rozpadł i wyjaśnienie zależności między statusem społeczno-ekonomicznym mężczyzn a gotowością do pozostawania w niesatysfakcjonujących relacjach intymnych. Perspektywę analiz wyznaczały koncepcje: związku jako procesu Kaufmanna, ekonomicznych uwarunkowań funkcjonowania związków intymnych Jamieson, drugiego etapu rewolucji płci Golddscheider, Bernhardt i Lappegård. Badania zrealizowano w 2019 roku na reprezentatywnej próbie 951 dorosłych Polaków techniką CAPI.

mgr Izabela Pawłowska (MOPS Wr), *Covid 19 zamyka przemoc na klucz – przemoc domowa w czasie pandemii*

Tematem wystąpienia będzie zjawisko występowania aktów przemocy domowej w czasie pandemii wirusa Covid – 19. W pandemicznym 2020 r. piekło przemocy domowej jeszcze poszerzyło zasięg – pandemia uwięziła ludzi w domach z przemocowymi partnerami, rodzicami, dziećmi, innymi członkami rodziny. Przemoc wzrosła, jednak statystyki w procedurze „Niebieskie Karty" nie pokazują tego w sposób alarmujący. Jak zatem akty przemocy przekładają się na raportowanie do NK? Ukazana zostanie praca Zespołu Interdyscyplinarnego oraz zaangażowanie instytucji w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zaprezentowane zostaną statystyki zgłoszeń do procedury „Niebieskie Karty" obecnie i z lat poprzednich. Ukazane również zostanie zaplecze instytucjonalne i działania podejmowane przez pracowników MOPS (liderów przemocy, pracowników socjalnych etc) w temacie prewencji oraz zwalczania działań przemocowych.

dr hab. Iwona Przybył, prof. UAM (UAM), *Dynamika relacji krewniaczych w obliczu zmagania się z „nową" codziennością*

Współcześnie w ontologicznym i fenomenologicznym statusie relacji społecznych zachodzą radykalne zmiany. W kontekście zobowiązań rodzinnych szczególny status mają więzy krwi. Krewni to sieć społeczna, z której nie można się realnie wypisać. Więzy krwi można symbolicznie i tożsamościowo porzucić, ale nie można utracić statusu krewnego. Przyjmując założenia społeczno-interakcyjnej teorii emocji T. Kempera (2005), poddano eksploracji emocje obecne w sieci krewnych. Badania o charakterze jakościowym zostały przeprowadzone wiosną 2021 roku wśród kobiet i mężczyzn z różnych kategorii wiekowych. Wystąpienie będzie próbą odpowiedzi na pytanie, czy, w jakim zakresie i dlaczego w sytuacji przymusowego ograniczenia kontaktów, wymuszonej pandemią, mamy do czynienia z dynamiką emocji w relacjach krewniaczych?

dr Magdalena Rosochacka-Gmitrzak (UW), *Pandemia COVID-19 jako relacyjna hossa w rodzinach?*

Pandemia COVID-19 jest współcześnie kluczowym problemem zdrowotnym, społecznym i ekonomicznym w Polsce i na świecie. Jej bezprecedensowa dynamika oraz mnogość zmian zasad funkcjonowania wywierają wpływ na życie rodzin. Traumy spowodowane ciężkim przebiegiem choroby lub śmiercią najbliższych, ekonomiczne ryzyka łącznie z ubóstwem czy problemy adaptacyjne w zmaganiach z codziennością to doświadczenia wielu rodzin. Równolegle jednak, pojawiają się doniesienia badawcze wskazujące na pozytywne zmiany dokonujące się w życiu rodzinnym. Temu właśnie zjawisku poświęcone zostanie zgłaszane wystąpienie, o przeglądowym charakterze, którego celem jest próba integracji oraz interpretacji dotychczasowych wyników badań w dyskutowanym obszarze, zrealizowanych w Polsce i na świecie.

dr Wojciech Skiba (UWr), *Reforma psychiatrii, a potrzeby zdrowotne w obszarze zdrowia psychicznego w kontekście epidemii COVID19*

W wystąpieniu zostaną przedstawione kluczowe założenia i pierwsze efekty reformy systemu ochrony zdrowia psychicznego w Polsce, w szczególności zwrócona zostanie uwaga na realizację dwóch alternatywnych ścieżek reformy: pilotażu centrów zdrowia psychicznego w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz programu tworzenia centrów zdrowia psychicznego w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia. Na tym tle omówione zostaną zmiany w dostępności do wybranych świadczeń z zakresu ochrony zdrowia psychicznego w okresie obejmującym czas epidemii COVID19.

dr Magdalena Stankowska (APS), *Relacje rodzinne w dobie pandemii COVID-19. Perspektywa matek małych dzieci*

Pandemia Covid -19 wpłynęła na wiele sfer życia ludzi z całego świata. Zmiany te dotknęły również rodzinę. Dotychczas przeprowadzone badania dotyczące relacji rodzinnych w dobie pandemii COVID– 19 mają najczęściej charakter ilościowy i zwracają m.in. uwagę na ograniczenie kontaktów z najbliższymi członkami rodziny, większe zaangażowanie ojców w opiekę nad dziećmi, ale też nasilenie się konfliktów wewnątrzrodzinnych i odłożenie w czasie planów prokreacyjnych. Celem wystąpienia będzie zaprezentowanie wybranych wyników badań jakościowych przeprowadzonych przez autorkę wystąpienia w okresie luty- kwiecień 2021. Przeprowadzone wywiady dotyczą relacji z dziećmi, mężami/partnerami, rodzicami i dalszą rodziną, jakie mają matki małych dzieci w okresie pandemii COVID -19, ze szczególnym uwzględnieniem zmian, jakie nastąpiły w funkcjonowaniu rodzin wychowujących małe dzieci w okresie pandemii.

dr hab. Beata Szluz, prof. UR (UR), *Niecodzienna codzienność opiekunów rodzinnych osób z chorobą Parkinsona i ich praca nad codziennością*

Ze względu na starzenie się społeczeństw obserwuje się zwiększoną częstość występowania pacjentów z demencją. Choroba Parkinsona jest jednym z najczęstszych zaburzeń neurodegeneracyjnych i występuje głównie u osób w wieku powyżej 50 lat. Opieka nad osobą z chorobą Parkinsona jest nie tylko wyczerpaniem fizycznym i emocjonalnym, ale może również wiązać się z wysokimi kosztami finansowymi. Opieka wiąże się z wysokim ryzykiem obniżenia jakości życia, szczególnie dotyczy to opiekunów rodzinnych, którzy są emocjonalnie związani z pacjentem. Podjęto próbę ukazania problemów związanych z opieką nad osobą z chorobą Parkinsona, które wyznaczają zadania dla pracy socjalnej z rodziną doświadczającą choroby i niepełnosprawności. Badanie zostało przeprowadzone w lipcu 2019 r. na terenie województwa podkarpackiego, z zastosowaniem techniki wywiadu pogłębionego (In-Depth Interview – IDI). Przeprowadzone badanie miało charakter jakościowy. Jego założeniem nie było pozyskanie reprezentatywnych danych charakteryzujących opiekunów rodzinnych osób z chorobą Parkinsona, ale próba uchwycenia, jak problemy związane z opieką nad tą kategorią chorych obciążają opiekunów i w jakim zakresie oczekują oni wsparcia (wpieranie wspierających). Zaprezentowanie obciążenia opiekunów rodzinnych w świetle przeprowadzonych badań jakościowych, umożliwiło wskazanie szczegółowych zadań stojących przed pracownikiem socjalnym, który pracuje z rodziną osoby starszej przewlekle chorej oraz zaproponowanie programu szkolenia dla opiekunów.

dr Dariusz Szrejder (UWr), *Dlaczego nie odchodzą? Próba zrozumienia osób poddawanych przemocy domowej*

Przemoc domowa zachodzi w obrębie osób, które z istoty relacji partnerskich, rodzinnych powinny się wspierać, troszczyć o siebie nawzajem. Istotne są odpowiedzi na dwa pytania: "dlaczego?": 1) Dlaczego ktoś stosuje przemoc? Czy jest to kwestia społeczno-kulturowa, czy medyczna? 2) Dlaczego ktoś trwa w sytuacji przemocowej, nie zrywa relacji? W tle omawiam projekt realizowany od 2020 roku, wspólnie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, w którym uczestniczą studenci Pracy Socjalnej.

mgr Zofia Szynal (psychoterapeuta), *Zdrowie psychiczne w czasie pandemii*

Podczas wystąpienia omówiona zostanie rzeczywistość pandemiczna w kontekście psychologicznym oraz jej wpływ na zdrowie psychiczne Polaków. Sytuacja pandemii COVID-19 wywarła ogromny wpływ na kondycję psychiczną społeczeństwa. Długofalowa niepewność, lęk o zdrowie swoje i najbliższych, przymusowa izolacja, rozłąka z najbliższymi, narastająca frustracja to tylko niektóre z czynników, które od wielu miesięcy mają wpływa na zdrowie psychiczne Polaków. Wiele osób nie doświadczających wcześniej trudności z obszaru zdrowia psychicznego, rozwinęło objawy wymagające interwencji psychologicznych i psychiatrycznych. Czy pandemia COVID-19 zwiastuje pandemię zaburzeń psychicznych?

dr hab. Iwona Taranowicz, prof. UWr (UWr), *Budowanie wspólnoty w warunkach stowarzyszenia – wprowadzenie do dyskusji*

Jednym z podstawowych atrybutów rodziny jest więź, silnie emocjonalnie angażująca stoi u podstaw wspólnoty życia rodzinnego. Współcześnie jej znaczenie wzrasta, celem związków intymnych i rodzinnych jest emocjonalne samospełnienie jej członków. W jaki sposób cel ten jest realizowany w społeczeństwie, w którym dominującym typem więzi społecznej stają się relacje nie komplementarne lecz oparte na wymianie? Tworzenia wspólnoty nie ułatwia brak jednoznacznych wzorów podpowiadających, jak powinno wyglądać życie rodzinne, równościowy status wszystkich członków rodziny, rosnąca rola wiedzy eksperckiej, jako źródła uprawomocnień codziennych praktyk i przepisów prawa regulujących stosunki rodzinne. Jednocześnie wyłaniający się z dyskursu terapeutycznego, dominującego we współczesnej kulturze, przekaz wyznacza rodzinie rolę przestrzeni, w której brak jest konfliktów, a stanem normy jest wzajemne zrozumienie i okazywana miłość. Jak budowana jest rodzina w warunkach tak różnych kulturowo formułowanych oczekiwań? Czy staje się rzeczywiście przystanią w niepewnej rzeczywistości, czy jest raczej centrum krzyżujących się presji? Te pytania wyznaczają ramy rozważań podejmowanych w naszej sesji.

dr hab. Anna Wachowiak, prof. SGGW (SGGW), *Jak gonić za happy endem wobec wzmożonego ryzyka? Perspektywa komparatystyczna obrazów małżeństwa, rodziny i związków partnerskich w oczach studentów polskich i francuskich*

Jakie są wyobrażenia na temat udanej rodziny, jaką rodzinę w przyszłości chcieliby posiadać młodzi

ludzie we Francji oraz w Polsce , czy warunkiem i jej fundamentem jest małżeństwo, czy też związek partnerski, czy ma to być związek z dziećmi a jeśli tak, to z iloma najlepiej? To kluczowe kwestie, o które pytam w wywiadach. Sonduję także stosunek zapytanych studentów do związków homoseksualnych, ewentualności wychowywania przez nich dzieci , warunków życia rodzin monoparentalnych, ewaluacji innych form alternatywnych wobec małżeństwa i rodziny, coraz częstszych rozpadów małżeństw oraz rosnącej liczby dzieci urodzonych poza związkami małżeńskimi, wreszcie- jaki kurs obiera współczesne małżeństwo i rodzina. Uzyskane odpowiedzi na te pytania konfigurują się w bogate scenariusze, będące socjologiczną opowieścią o tym, jak goić za happy endem wobec wzmożonego ryzyka.

dr Monika Wiktorowicz-Sosnowska (UWr), *Biograficzne wybory pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w czasie ryzyka*

Wychowankowie instytucjonalnej pieczy zastępczej stanowią grupę, która wymaga szczególnego zainteresowania. Choć piecza zastępcza coraz częściej wybrzmiewa w dyskursie publicznym, jej głos koncertuje się częściej wokół rodziny zastępczej, jako najlepszej alternatywy dla wychowania dziecka potrzebującego wsparcia. Rzadziej słyszy się o wychowankach pieczy instytucjonalnej. A jeśli już, to zazwyczaj przekaz nie wykracza poza standardowe opisy dysfunkcjonalnych zachowań. Należy podkreślić, że wychowankowie pieczy instytucjonalnej są podmiotem funkcjonującym w przestrzeni wielowymiarowego ryzyka. Ryzyko, o którym mowa związane jest z doświadczeniami trajektoryjnymi wychowywania się w rodzinach problemowych i w alternatywnych dla nich formach instytucjonalnej pieczy. Okazuje się, że czas ryzyka, to nie tylko czas pandemii. To przede wszystkim przejście z pozycji „wychowanka domu dziecka", do pozycji „osoby usamodzielnionej", które nie jest pozbawione pułapek, mogących wywoływać wiele niepożądanych skutków społecznych, w tym zdrowotnych. Zmagania z codziennością wydają się być stale obarczone ryzykiem i wymagają strategii, które w przypadku wychowanków są nastawione na przetrwanie. Czas ryzyka jest zatem doświadczeniem permanentnym, wpisanym w indywidualne biografie. Przedmiotem analiz są indywidualne strategie adaptacyjne i wybory życiowe pełnoletnich wychowanków pieczy instytucjonalnej, podejmowane zarówno w warunkach pandemicznych, jak i w warunkach adaptacji do życia poza instytucją. Dane empiryczne pochodzą z jakościowych wywiadów biograficznych, które umożliwiają badanie sposobu doświadczanego i postrzeganego przez jednostkę świata.

prof. dr. hab. Elżbieta Zakrzewska-Manterys (UW), *Pandemia jako eksperyment społeczny. Żyć jak niepełnosprawni*

Przedstawienie sytuacji osób niepełnosprawnych w pandemii z różnych punktów widzenia:

1. Wyniki badań kwestionariuszowych przeprowadzonych przez grupę psychologów z Katedry Psychologii Zdrowia i Rehabilitacji UW. W badaniach brały udział różne grupy osób niepełnosprawnych, z wyłączeniem osób niepełnosprawnych intelektualnie (ze względu na konieczność udzielenia samodzielnych odpowiedzi na trudne zagadnienia zawarte w kwestionariuszu)
2. Opinia osoby pracującej w ŚDS z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie
3. Opinia pediatry i genetyka klinicznego
4. Refleksje rodziców młodzieży i dorosłych z Zespołem Downa

Wpływ pandemii na funkcjonowanie, nastrój, poczucie tożsamości itp. osób niepełnosprawnych nie jest oczywisty i jednolity. W wystąpieniu zostaną ukazane różne sposoby radzenia sobie z sytuacją pandemii.

mgr Aleksandra Zalewska-Królak, mgr Tomasz Kasprzak (UW), *Rodzina w szkole online - nowe granice autonomii?*

Od dnia 16 marca 2020 roku szkoły w Polsce zostały fizycznie zamknięte. Stopniowo zaczęto wprowadzać edukację zdalną, która przybierała różne formy. Ten stan, z krótkimi przerwami trwa do chwili obecnej. Ze względu na swój powszechny charakter szkoła online może być traktowana jako laboratorium zmian społecznych. Nas zainteresowały w szczególności zmiany w dotychczasowym zakresie autonomii uczniów i nauczycieli oraz ich wpływ na rodzinę. W swoich analizach skupiamy się na zagadnieniu włączania i wyłączania wybranych aktorów życia szkolnego w proces komunikacyjny podczas nauki zdalnej. Koncentrujemy się na przyjmowanych strategiach uczniów, nauczycieli i rodziców oraz zagadnieniu upubliczniania sfery domowej w kontekście szkoły online. Odwołujemy się do zrealizowanych badań dotyczących edukacji zdalnej oraz badań własnych.

mgr Marta Zaręba (UAM), *Instytucje pomocy społecznej i działalność pracowników socjalnych w czasie pandemii - kryzys w działaniu, działanie w kryzysie?*

Swoim wystąpieniem chciałabym wpisać się w zagadnienie nr 6 „Instytucjonalne zasoby radzenia sobie z niepewnością – instytucje pomocy społecznej, oświatowo-wychowawcze" i omówić zawodowe zmagania jednostki – pracownika socjalnego, zatrudnionego w ośrodku pomocy społecznej (OPS), w okresie tuż po wybuchu pandemii marzec-czerwiec 2020 r. Celem wystąpienia jest omówienie kondycji psychicznej pracowników socjalnych, poczucia bezpieczeństwa w miejscu pracy, ich obaw i lęków, a także strategii radzenia sobie z pandemiczną rzeczywistością społeczną. W swoim wystąpieniu nakreślę, w sposób ogólny, zmiany organizacyjne w OPS wywołane pandemią. Punktem odniesienia dla moich rozważań będą wyniki badania „Instytucje pomocy społecznej w czasie pandemii. Raport z badań część I", które zostało zrealizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Celem badania było zdiagnozowanie zmian w funkcjonowaniu instytucji pomocy społecznej i pracy pracowników socjalnych, wywołanych pandemią.

dr Magdalena Żadkowska , mgr Magdalena Herzberg-Kurasz (UG), *Boomeranging – czyli tam i z powrotem. O powrotach dorosłych dzieci do domów, wywołanych pandemią COVID-19*

W projekcie *„I że Cię nie opuszczę aż do śmierci …* przyglądamy się praktykom życia codziennego par, których dorosłe dzieci opuściły rodzinny dom. Zagospodarowanie opuszczonego gniazda to jeden z momentów w życiu pary, który może być dla pary wyzwalający, ale też być źródłem wielu trudnych emocji. Niektórym z badanych par, pandemia i związany z nią lockdown dały okazję przeżycia wspólnego mieszkania z dorosłymi dziećmi ponownie. Powroty do domu wpłynęły znacząco na życie codzienne rodziców, które po wyprowadzce zdążyło się w wielu przypadkach znacznie przeorganizować. Chcemy zaprezentować, jak członkowie rodziny radzą sobie z ponowną reorganizacją przestrzeni, jak dochodzą lub nie do porozumienia. Analizując dane widzimy bowiem,

jak nagła sytuacja pozwoliła: na spełnienie marzeń o tym, „by było jak dawniej”, na domknięcie niezamkniętych wcześniej procesów „opuszczania” czy „odcięcia pępowiny”, a także na poczucie, że etap „pełnego gniazda” powinien raz na zawsze przejść do przeszłości.